

KRATAK PREGLED POVJESTI POSTOJANJA I DJELOVANJA ZAJEDNISTVA

vineri, 09 iulie 2021

U prošlom broju publikacije ukratko smo podsjetili čitatelje na same početke osnivanja Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, a predstavili rukovodeće strukture organizacije i hrvatsku nacionalnu manjinu iz Rumunjske, iznijeli kratke smjernice djelovanja organizacije i govorili o znanstvenim simpozijima pri čijem cilju je promicanje neprocjenivog blaga kojega sačinjava bogata materijalna i duhovna kultura Karančevaca te iznijeli niz manifestacija organiziranih za promoviranje etničkog identiteta naše zajednice. U nastavku ovog pregleda povijesti postojanja i djelovanja Zajedništva predstavimo vam, između ostalog, nekoliko akcija Zajedništva iz zadnjih godina, prezentiramo umjetničku formaciju Karančevska zora i folklorne festivale organizirane u Karančevu, govorimo o knjigama izdanim u zalaganjem Zajedništva, o povijesnim posjetima našoj zajednici, o godišnjim susretima sedamdesetogodišnjaka, o demografskom stanju i perspektivama naše zajednice za dugotrajni opstanak na ovom prostoru.

Sve u svemu, Zajedništvo je bilo veoma aktivno i u ovim zadnjim godinama. Na poziv naše organizacije, u Karančevu je 17. prosinca 2016. godine gostovala mladena grupa duhovne glazbe Emanuel, hrvatski muški sastav kojega karakteriziraju mladost, energičnost, talent i velika upornost. Na otvorenoj sceni iz centra mjesta, Emanuel je održao jednosatni koncert moderne duhovne glazbe ispred mlade i, za naše prilike, brojne publike koja se, unatoč hladnom vremenu, odazvala iz okružja naših karančevskih sela.

Grupa Emanuel se okupila prvi put 2001. godine u župi bl. Alojzija Stepinca u Velikoj Gorici kao jedan zbor, jedan glazbeni sastav koji je pratio misna slavlja i događaji vezane za župu. Tijekom godina je popularnost grupe sve više rasla i sada nastupaju pred prepunim dvoranama u Hrvatskoj i inozemstvu gdje putem pjesme prenose misiju koju je Gospodin stavio ispred njih i donose kroz svoju glazbu riječ i poruku koju im je Bog poslao.

U prostorijama Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj održana je 28.01.2017. godine treća edicija "Zimskog kupa" u našem kraju za mlade iz karančevskih sela, natjecanje koje je okupilo mnogobrojne ljubitelje naših ploče i figura. I naredne dvije edicije Zimskog kupa u našem kraju okupile su isto tako veliki broj ljubitelja naših ploče i figura jer je svima jako dobro poznato da ovaj plemeniti sport, koji se može igrati u bilo kojoj životnoj dobi, potiče, kao nijedan drugi sport, razvoj pamćenja, koncentracije, brzine i logiku razmišljanja.

Nakon prve edicije održane 3. i 4. prosinca 2009. godine, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo je 18. i 19. ožujka 2017. godine u sportskoj dvorani Dvojezične gimnazije u Karančevu drugu ediciju stolnoteniskog turnira. Odaziv igrača bio je doista velik, kao i u narednim edicijama do pojave epidemije koronavirusa, u Vodniku 2018. god., u Lupaku 2019. god. i u Jabalu 2020. god., a ovakva sportska natjecanja se u potpunosti uklapaju u sklop našeg sportskog života u karančevskoj zajednici.

Kros utrka "Volim tratinje", organizirana 21. svibnja 2017. god. u Karančevu, naša je plodna tlo u našem kraju najpopularnija, a privukla je na startnu liniju 154 mladih i odraslih sudionika iz svih karančevskih sela i Tirola. Organizator natjecanja bio je Zajedništvo Hrvata, a glavna ideja je bila da u narednim godinama utrka postane tradicionalna i prikupi što više broj natjecatelja željnih da se uključe u sport, da se bave i uživaju u njemu.

30. rujna 2018. godine, u Vodniku, Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo je prvo međunarodno kulinarstvo

natjecanje s temom "Karaevski paprika"; na kojemu su sudjelovale amaterske ekipe vrsnih kuhara iz Karaeva, Klokoti a, Lupaka, Nermi a, Ravnika i Vodnika i na kojemu su najukusniji paprika; napravili kuhari iz Vodnika.

Folklorni festivali u Karaevu

Glazba, ples i izvorna narodna nošnja izuzetne vrijednosti i ljepote bile su zvijezde 1. edicije meunarodnog folklornog festivala "U dolini rijeke Karaeva", kojega je Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj organiziralo 13. kolovoza 2017. godine na popularnoj otvorenoj sceni iz samog središta Karaeva. Kulturna manifestacija okupila je na jedno mjesto njegovatelje i promotore kulturne baštine i vrijednih starih običaja raznih krajeva Rumunjske i Hrvatske. Itav niz folklornih ansambala prikazali su za vrijeme Festivala stare folklorne tradicije, bogatstvo izričaja i raznolikost različitih folklornih područja te upriličili ili prisutnoj publici da cijelo nedjeljno popodne uživa u glazbi, plesu i raskošnim raznim prekrasnim muškim i ženskih narodnih nošnjama. Osim Karaevske zore, formacije Zajedništva Hrvata, na festivalu su nastupili kulturni ansambli Njemaca, Rutena, Bugara, Maara, Rumunja ali i dva ansambla iz Republike Hrvatske, riječ je o kulturno-umjetničkom društvu "Jankovci" iz Starih Jankovaca i kulturno-umjetničkom društvu "Petar Zrinski" iz Vrbovca.

I na narednim edicijama festivala, 5. svibnja 2018. god. i 12. listopada 2019. god., nastupale su na otvorenoj sceni folklorne skupine sa svih strana: Hrvati iz Bosne Hercegovine, Hrvati iz Salzburga, Hrvati iz Hrvatske, rumunjska kulturno-umjetnička društva i ansambli nacionalnih manjina iz Rumunjske. Posjetitelji kulturnog događaja imali su priliku vidjeti svu ljepotu narodnih nošnjama i dio identiteta gostujućih društava, koji su plesali plesove, svirali glazbu i pjevali pjesme kako su im radili bake, djedovi i svi pretci kroz mnoga stoljeća. Kroz bogate programe svih edicija Festivala sudionici su gledateljima uputili jednu bitnu poruku, a ta je da razlike i nasušna raznolikost nas prave, a poštovanje kulturalne raznolikosti bitna je za promoviranje meukulturalnog dijaloga. Spomenuto u ovom prilikom da je Zajedništvo Hrvata već 2000.-te godine iniciralo i organiziralo I. ediciju "Festivala etničkih manjina iz Banata", festival koji svake godine prikupljuje značajan broj folklornih ansambala etničkih manjina, a koja je 10. edicija, jubilijarna, organizirana također u Karaevu.

Hodoasnička pjesmarica, Karaevsko ogledalo vrijesti i susreti sedamdesetogodina

Zahvaljujući zalaganju Zajedništva Hrvata, svjetlost dana je 2019. godine vidjelo drugo izdanje pjesmarice hodoasničkih pjesama nazvane Hodoasnička pjesmarica, koja je bila raspodijeljena svim karaevskim vjernicima koji hodoaste u marijanska svetišta diljem zemlje ili pak diljem svijeta, dok je sredinom listopada 2020. godine izdana zbirka lirskih pjesama Milje Šere naziva "Karaevsko ogledalo vrijesti / Floarea mea de cire", koja sadrži sto pjesama na rumunjskom jeziku i sto pjesama na lupskom mjesnom govoru. Zbirka pjesama lupskog autora izdana je u izdavačkom kući Pro Marketing, pripremu za tisak i tiskanje je osiguralo Zajedništvo Hrvata u Rumunjskoj, a arhaičnost lupskog govora možemo otkriti u gotovo svim pjesmama kao i u naglascima riječi i prisutnih u zbirci pjesama lupskog autora.

Već od punog desetljeća, Zajedništvo organizira susrete sedamdesetogodina iz svih karaevskih sela, a to su uvijek bili susreti punih emocija i lijepih uspomena. Svake godine su se okupljali u Zajedništvu veoma uspješni esteti ljudi, najmudriji naš sumještanici, koji su nam svima podarili vrste temelje za daljnji život i koji su nam svojim primjerom otkrili vrijednosti i istinu za koju se treba izboriti. Svaki

generacijski susret osoba tre e dobi odvijao se u ugodnoj, opuštenoj prijateljskoj atmosferi, uz razmijenjivanje životnih uspomena, pa ak i onih iz školskih klupa, uz bogatu ve eru i dobru muziku. Druženja sedamdesetogodišnjaka, su s druge strane, bila prilika da organizator uputi jedno veliko hvala svim prisutnima, to jest ljudima ro enih na samom kraju prve polovice prošloga stolje a, u veoma teškim i siromašnim poslijeratnim vreme-nima kad ih život nije mazio, jer su svi oni zasukali rukave da bi uzeli u svoje ruke svoju sudbinu i sudbinu svoje obitelji, jer su tijekom života uložili veliki rad i trud kako bi svim nadolaze im generacijama, pa tako i nama, bilo znatno bolje i ljepše.

Zahvalnu ve er kulture i sporta Zajedništvo organizira ve od 2008. godine u znak zahvalnosti folklornom ansamblu Karaševska zora i ponajboljim sportašima iz svih karaševskih mjesta za uspješno djelovanje i požrtvovnost u promicanju karaševskih tradicija, folkloru i športa. Cijelogodišnja aktivnost karaševskih sportaša i njegovatelja naših folklornih tradicija obilježava se tradicionalno pri kraju svake godine upravo ugodnim druženjem i sve anom ve erom u zgradi Zajedništva. Karaševska zora ostvaruje godišnje oko petnaest nastupa na raznim kulturno-umjetni kim manifestacijama u Rumunjskoj, Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj, a nastupila je i na svim edicijama Proetnike, najve em festivalu etni kih manjina iz Rumunjske i jednom od najve ih festivala ovakve vrste iz ovog dijela Europe.

Zbog epidemije koronavirusa koja je prošle godine obuhvatila svijet, Zajedništvo Hrvata je zbog sigurnosti svih sudionika odustalo u zadnoj godini dana od organiziranja nekih tradicionalnih akcija ije bi održavanje pretpostavljalo okupljanje ve eg broja participanata od onog dopuštenog mjerama propisanih za vrijeme ove globalne zdravstvene krize. Prvenstveno mislimo na kulinarsku manifestaciju „Karaševski paprikaš“, ija je prva edicija organizirana u Vodniku, zatim na akciju „ur evdan“, prire enu prvi put u Ravniku te na me unarodnu folklornu manifestaciju „Pokraj rijeke Karaša“, ija je etvrta edicija trebala biti održana prošle godine na otvorenoj sceni u Karaševu. Zabrinutost zbog nekontroliranog širenja koronavirusa i nadalje je i više nego opravdana i trenutno nitko ne može predvidjeti kada e se javni život vratiti u normalu. Upravo s ciljem zaštite zdravlja svih impliciranih, i neke druge akcije Zajedništva koje su bile planirane za naredno vrijeme bile su otkazane ili reprogramirane za period kad se steknu svi epidemiološki u-vjeti za okupljanje velikog broja ljudi.

Nezaboravni posjeti karaševskoj zajednici

Ve prije smo rekli da su naša mjesta kroz vrijeme posjetile visoke li nosti iz politi kog, vjerskog i kulturnog života Republike Hrvatske. Zlatnim e slovima biti uklesane u višestoljetno dugoj i bogatoj povijesti karaševske zajednice na rumunjskom prostoru posjete predsjednika Republike Hrvatske Stjepana Mesi a, premijera Ive Sanadera, predsjednika Ive Josipovi a, predsjednika Sabora Josipa Leke, kardinala Vinka Pulji a, kardinala Josipa Bozani a, predsjednice Kolinde Grabar Kitarovi , ministrice znanosti i obrazovanja Blaženke Divjak, veleposlanika Hrvatske ambasade u Bukureštu i drugih visokih li nosti iz vjerskog i politi kog života Republike Hrvatske.

Povodom službenog posjeta Rumunjskoj iz 4. listopada 2017. godine i susreta s hrvatskom zajednicom iz karaševskih sela, predsjednica R. Hrvatske Kolinda Grabar-Kitarovi dala je ekskluzivni intervju za publika-ciju Hrvatska gran ica. U okviru intervju a u sjedištu Zajedništva Hrvata iz Karaševa predsjednica je istaknula, izme u ostalog, kako se ekonomska suradnja izme u R. Hrvatske i Rumunjske ne nalazi na razini na kojoj su trenutna no politi ki odnosi dviju država. Iako je trgovinska razmjena po ela rasti, nakon pada zabilježenog prijašnjih godina, ona je još uvijek skromna, ocijenila je predsjednica Kitarovi i izrazila nadu da e gospodarski forum održan u Bukureštu osnažiti gospodarstva dviju zemalja i rezultirati konkretnim dogovorima i poslovima. S druge strane, posebno je važno ulagati u pou avanje hrvatskog jezika u Rumunjskoj, ulagati u pou avanje rumunjskog u Hrvatskoj te zaustaviti odlazak mladih u druge države, na zapadna tržišta rada, naglasila je tada Kolinda Grabar-Kitarovi .

Kamo ide naša zajednica?

Na samom kraju bismo mogli reći i to da je zajednica karáevskih Hrvata iz Rumunjske opstala na ovim prostorima nešto, sedam stoljeća (ne postoje pisani dokumenti koji bi svjedočili o našem dolasku u ova mjesta), opstala je toliko dugo godina uz svoju vjeru, svoj identitet te sačuvala svoj jezik i prastare običaje. Ostanak i opstanak tako dugo ovdje, uz sve silne migracije i ratove koji su se zadnjih stoljeća zbivali, sam po sebi je uspjeh vrijedan velike pažnje ali naša je želja opstati to duže kao hrvatska manjina u ovim našim starim ognjištima. Međutim, nalazimo se danas u krucijalnom trenutku, naša zajednica vrijednih, marljivih i estetskih ljudi suočena je s problemima koji neminovno donosi ovo novo vrijeme i ovaj novi način života. Ono što se danas može prepoznati kao problem, kao problem koji brutalno pogađa ne samo hrvatsku zajednicu nego i cijelu Rumunjsku, je migracija prema zapadnim državama, prije svega u Austriju, zbog gospodarskih razloga, zbog boljeg života i jednostavno zbog nedostatka posla u svojim mjestima.

„Ustrajte, ustrajte ovdje!“, rekla je, uvidjevši problem s kojim se suočavamo, i predsjednica Kolinda Grabar Kitarović u listopadu 2017. godine prilikom posjete našim mjestima, a to bi se moglo dogoditi kad bi se iskoristio ogromni ekonomski potencijal Kará-severinske županije, mjesto u kojemu se nalaze sedam hrvatska sela, kad bi u naše mjesto došli neki dobronamjerni investitori i osigurali više radnih mjesta s decentnim plaćama jer bi onda zajednica to osjetila i ljudima se ne bi više isplatilo napuštati svoja mjesta i otići u druge države. Zaustavio bi se u tom slučaju postojeći trend da nam posebno mladi ljudi odlaze negdje na zapad, na zapadna tržišta rada, u neke druge države i da ono najvrednije što imamo, naše ljude, gubimo na korist drugih država. Zacijelo, taj odlazak naših ljudi jest na dobrobit cjelokupne Europske unije, ali ipak je to gubitak za našu malu karáevsku zajednicu i za buduću egzistenciju cjelokupne zajednice rumunjskih Hrvata na ovim prelijepim rumunjskim prostorima. Sada kada su nastupila nova vremena, nova moda i novi način života, kada su demografski podaci u svim našim mjestima više alarmantni nego ohrabrujući i jer se dugi niz godina ponavlja nezavidan trend sve većeg broja umrlih u odnosu na broj rođenih beba tijekom jedne godine, sada moramo biti ujedineniji nego bilo kad, moramo ostati u svojim mjestima u punoj slozi i harmoniji i vratiti prošlostjetnu idilu nu sliku karáevskih kuća i ulica gdje su se neprestano mogli čuti veseli osmjehi mnoštva radosne i sretno djece.

Ivan Dobra